

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16092/2022
13.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Зорана Хацића, Мирјане Андријашевић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 100/22 од 07.06.2022. године, у седници одржаној 13.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 100/22 од 07.06.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 100/22 од 07.06.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неосанована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 131/20 од 05.10.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 18.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 131/20 од 05.10.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 22.000,00 динара и износ од 3.980,00 динара (износ усвојен решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 4325/06 од 20.11.2006. године) са законском затезном каматом од 26.03.2019. године, као дана подношења тужбе па до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку. Ставом другим

изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 53.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 100/22 од 07.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињено у извршном поступку, који се води пред Основним судом у Чачку у предмету И 827/16, исплати потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу Општинског суда у Чачку И 4325/06 од 20.11.2006. године у износу од 22.000,00 динара и износ од 3.980,00 динара и одлучено да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати 36.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, на основу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије, на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца ради уједначавања судске праксе, са којих разлога је одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Чачку Р4 – И 3/18 од 26.02.2018. године, усвојен је приговор извршног повериоца овде тужиоца и утврђено је да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда И 827/16 и наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се наведени извршни поступак окончао у најкраћем року, који не може бити дужи од четири месеца. Извршни поступак покренут је предлогом тужиоца 30.10.2006. године на основу извршне исправе – поравнања закљученог пред Општинским судом у Чачку у предмету П1 1465/05 од 13.07.2006. године, којим поравнањем се ФРА „Производња машина“ д.о.о. Чачак обавезао да тужиоцу исплати дуговани износ отпремнине и трошкова парничног поступка у четири месечне рате. Предлог је усвојен решењем о извршењу од 20.11.2006. године. Према подацима Агенције за привредне регистре и извештаја Централног регистра деопоа и клиринг хартија од вредности следи да су регистровани подаци о члану – оснивачу привредног субјекта ФРА „Производња машина“ д.о.о. Чачак, у периоду од дана оснивања привредног субјекта 28.01.2003. године до дана брисања привредног субјекта 02.03.2018. године, АД „ФРА“ Чачак удео 100%. У „ФРА“ ад Чачак капиталу Акционарски фонд АД Београд имао учешће 47,85821%, Републички фонд ПИО са становништвом 9,79092%, а држава са 57.6491% укупних акција. Тужилац није намирио своје потраживање.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и члана 172. став 1. Закона о облигационим односима закључио да постоји одговорност тужене због дужине трајања извршног поступка, те да тужилац трпи материјалну штету услед тога и то у висини неисплаћеног потраживања у извршном поступку у коме му је повређено право на суђење у разумном року, а што је утврђено правноснажном одлуком суда. Претрпљена имовинска штета је узрочно-последично везана за повреду права на суђење у разумном року, па како се тужена не може ослободити одговорности по основу кривице тужиоца или неког трећег лица ни делимично, јер тужилац није допринео настанку штете, то нема подељене одговорности у смислу члана 192. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца, јер је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев. По становишту другостепеног суда, накнада имовинске штете проистекле из повреде права на суђење у разумном року није вид сатисфакције за ненамирено потраживање, већ накнада стварно претрпљене материјалне штете, а која у овом поступку није доказана, као што није доказано ни да је предметна штета у узрочно-последичној вези са повредом права на суђење у разумном року, будући да није утврђено да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања тужиоца неадекватно поступање суда. Тужилац није доказао да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно средстава на рачунима и да је поштујући редослед исплате, као извршни поверилац могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње прописане законом у циљу наплате потраживања извршног повериоца. Постоји одговорност тужене због дужине трајања предметног извршног поступка, али та одговорност не подразумева по аутоматизму одговорност тужене за дуг извршног дужника према извршном повериоцу, нити ту штету може да представља износ потраживања извршног повериоца према извршном дужнику у извршном поступку. Стога је применом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима и правила о терету доказивања из члана 231. ЗПП, преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од дана када је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3.).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним и државним капиталом уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда 02.11.2018. године).

У конкретном случају, тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према послодавцу у извршном поступку у ком је решење о извршењу на предлог тужиоца донето 20.11.2006. године. У релеватном периоду извршни дужник, послодавац тужиоца је пословао са већинским уделом друштвеног капитала. С обзиром да је утврђена повреда права на суђење у разумном року, то постоји објективна одговорност тужене за штету коју тужилац трпи у висини ненаплаћених потраживања из извршног поступка (главни дуг и трошкови поступка) и трошкова извршног поступка.

Са напред наведених разлога, на основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, због чега му на основу члана 153. став 1. и 154. ЗПП припадају трошкови ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, који се односи на трошкове састава ревизије од стране пуномоћника из реда адвоката, а према опредељеном трошковнику, са којих разлога је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић